

SINIF İÇİ ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARININ BEDEN EĞİTİMİ VE DİĞER BRANŞ ÖĞRETMENLERİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI*

Semiyha Dolaşır TUNCEL**

Geliş Tarihi: 11.1.2010

Kabul Tarihi: 30.9.2011

ÖZET

Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin kendi algılarına göre sınıf içi davranışlarını belirlemek ve öğretmenlerin sınıf içi davranışlarını cinsiyet, branş ve öğrenim durumu değişkenlerine göre karşılaştırmaktır. Çalışma grubunu Ankara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, 2007-2008 öğretim yılı Okul Deneyimi dersi kapsamında uygulamaya gidilen dört ilköğretim okulunun katılımda gönüllü olan 67 branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Büyüköztürk ve ark. (2004) tarafından geliştirilen "Sınıf İçi Öğretmen Davranışları Ölçeği" (SÖDÖ) kullanılmıştır. Ölçek Likert tipi beşli derecelendirilmiş 27 maddeden oluşmaktadır (her zaman=5, hiçbir zaman=1). Ölçekteki maddelerin tamamı olumlu maddelerdir. Ölçekten alınan yüksek puan öğrenci merkezli öğretmen davranışlarının sıklıkla gösterildiğini ifade etmektedir. Ölçeğin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .904, bu çalışma için hesaplanan güvenirlik katsayısı ise .914'dür. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin ölçekten aldıkları puanların ortalamalarının yüksek olduğu (\bar{x} =4.14) belirlenmiştir. Bununla birlikte kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre sınıf içinde daha fazla öğrenci merkezli davranış sergilemektedirler [t (65)=2.64 p<.05]. Sınıf içi öğretmen davranışları branşa [t(65) =0.778, p> .05], öğrenim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [t(65)=1.455, p>.05]. Bu bulgular öğretmenlerin sınıf içinde öğrenci merkezli davranışları genellikle sergiledikleri şeklinde yorumlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf İçi Öğretmen Davranışları, Beden Eğitimi, Öğrenci Merkezli Öğretim

COMPARISON OF TEACHER BEHAVIORS WITHIN CLASSROOM INTERMS OF PHYSICAL EDUCATION AND OTHER BRANCH TEACHERS

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the teacher behaviors within classroom according to their own perception and compare these behaviors in terms of gender, branch and educational level. Study group consist of voluntary profession teachers (n=67) working four primary schools gone for intership Ankara University Department of Physical Education and Sport Teacher during the education year of 2007-2008. The data collection was utilized by applying Teacher Behaviors Within Classroom Scale (TBCS). Scale having 27 items were prepared with the base of five type likert scale (every time=5, never=1). All items are positive. Getting high point from the scale means showing learner centered behaviors frequently. For reliability of the scale, Cronbach Alpha coefficient was .904; for this study coefficient was .914. End of the study, it was determined that mean of points taken by from the scale of teachers were high (\bar{x} = 4.14).. Beside this, female teachers display more learner centered behaviors than male teachers within classroom [t (65)=2.64 p<.05]. Within classroom teacher behaviors have not shown a significant differences according to branch [t(65) =0.778, p> .05] and educational level [t(65)=1.455, p>.05]. These findings can be interpreted as teachers usually display learner centered behaviors within classroom.

Key Words: Within Classroom Teacher Behaviors, Physical Education, Learner Centered Instruction

GİRİŞ

Eğitim sisteminin temel girdisi öğrencilerdir. Günümüzde bilginin hızlı değişimi ve tüketimi, yaratıcı düşünebilen, bilgiyi yapılandıran ve yeni bilgiler üretebilen, bilgiyi etkili kullanan, öğrenciler yetişme zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Öğrenci niteliklerinde amaçlanan bu değişim, öğrenciye pasif bir rol yükleyen geleneksel öğretim anlayışından sıyrılarak, öğrenciyi eğitim sisteminin merkezine yerleştiren "öğrenci merkezli öğretim anlayışını" gündeme getirmiştir. Bu noktada öğretmenlere önemli bir rol düşmektedir, sınıf içinde öğrenci merkezli yönetim anlayışını benimsemeli, sınıf içi etkinlikleri bu anlayışa göre sürdürmelidirler.

* Çalışma 10-12 Kasım 2010 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen XI. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde poster bildiri olarak sunulmuştur

** Ankara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ankara.

Jonassen (2000), öğrenci merkezli öğretim yaklaşımını öğrencilerin kendi öğrenme hedeflerini belirlemesi ve bu hedeflere ulaşmalarını sağlayacak etkinlik ve kaynakları saptaması olarak tanımlamaktadır. Bu yaklaşımda öğrenciler karşılaştıkları sorunları çözmeye çalışır, ezberlemek yerine anlamlı bilgi edinirler (1). Bir başka tanımda ise öğrenci merkezli öğretim yaklaşımı, bireysel özellikler dikkate alınarak, bilimsel düşünme becerisine sahip, öğrenmeyi öğrenmiş, üretken, bilgiye ulaşım kullanabilen, iletişim kurma becerisine sahip, evrensel değerleri benimsemiş, teknolojiyi etkin kullanan ve kendini gerçekleştirmiş bireyler için eğitim sürecinin her aşamasında öğrenci katılımını sağlayacak bir biçimde yapılması olarak tanımlanmıştır (2).

Bu yaklaşım öğretmenlere; açık fikirli, çağdaş, kendini yenileyebilen, bireysel farklılıkları dikkate alan ve alanın da çok iyi olmanın yanında, bilgiyi aktaran değil uygun öğrenme yaşantılarını sağlayan ve öğrenenlerle birlikte öğrenen, bireye uygun öğrenme etkinlikleri yaratan, öğrenenlerin fikir ve sorularını açıkça ifade edecekleri ortamları oluşturan, her öğrenenin kendi kararını kendisinin oluşturmaya yardımcı olan, sorular sorarak öğrenenleri araştırmaya ve problem çözmeye teşvik eden, bir rol yüklemektedir (3,4). Kısacası öğretmen sınıf içinde otorite değil, bir rehber ve gözlemcidir.

UNESCO'nun (2002) Öğretmen Eğitimi ile ilgili olarak yayınladığı bir raporda, öğrencilerin hızla gelişen teknoloji toplumunda yeni bilgi ve beceri alanlarında uzmanlaşmaları, analiz ve karar alma yeteneklerine sahip olmaları, bilgi kaynakları içinde dolaşmayı öğrenmeleri gerektiği için öğrenci merkezli bir eğitim anlayışına geçilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır (1).

Bu konuyla ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da 2001-2005 çalışma programı kapsamında Müfredat Laboratuvar Okulları içinde denemek üzere, "Öğrenci Merkezli Eğitim Uygulama Modeli" geliştirilmesine karar verilmiş, 2006-2007 öğretim yılından itibaren de Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının almış olduğu kararla öğrenciyi öğretimin merkezine koyan "Yapılandırmacı" yaklaşıma göre oluşturulan yeni öğretim programı uygulamaya başlanmıştır.

Yukarıdaki bilgiler ışığında bakıldığında bilgiyi araştırıp keşfederek, yorumlayarak ve çevre ile etkileşim kurarak yapılandıran bireyler yetiştirmenin önemini açıkça anlaşıldığı ve bu bireylerin yetişmesinde öğrenci merkezli öğretim yaklaşımının uygulanması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu noktada öğretmenlerin sınıf içinde öğrenci merkezli öğretim yaklaşımlarını ne denli uyguladıkları son derece önemlidir. Bu bağlamda, çalışmanın amacı öğretmenlerin sınıf içi öğretmen davranışlarında öğrenci merkezli davranışları hangi düzeyde sergilediklerini belirlemek ve bu öğretmenlerin davranışlarıyla cinsiyet ve öğrenim durumu değişkenleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

YÖNTEM

Çalışma grubunu, Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü 2007-2008 öğretim yılı Okul Deneyimi dersi kapsamında uygulamaya gidilen dört ilköğretim okulunun katılımında gönüllü olan branş öğretmenleri oluşturmaktadır (n=67). Bu araştırma bir durum tespit çalışmasıdır, bu nedenle araştırma sonuçlarının genellenmesi ile ilgili bir amaç yoktur. Bu durum araştırmanın temel sınırlılığını oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş ortalaması \bar{x} = 42.68, sd =7.53'dür. Çalışma grubunun demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Değişkenler	n	%
Cinsiyet	Kadın	42	62.7
	Erkek	25	37.3
	Toplam	67	100.0
Branş	Beden Eğitimi	12	17.9
	Diğer Branş	55	82.1
	Toplam	67	100.0
Öğrenim Durumu	Lisans	49	73.1
	Y.Lisans	18	26.9
	Toplam	67	100.0
Öğretmenlik Deneyimi	1-4 yıl	-	-
	5-8 yıl	4	6.0
	9 ve üzeri yıl	63	94.0
	Toplam	67	100.0

Tablo 1'de görüldüğü üzere öğretmenlerin % 62.7'si kadın, % 37.3'ü erkektir. Katılımcıların % 17.9'u beden eğitimi öğretmeni, % 82.1'i diğer branş öğretmenleridir. Öğretmenlerin % 73.1'i lisans, % 26.9'u yüksek lisans öğrenimi almış, % 94'ü 9 yıl ve üzeri, % 6'sı 5-8 yıllık deneyime sahiptir.

Çalışmada veri toplama aracı olarak Büyükköztürk ve ark. (2004) tarafından geliştirilen "Sınıf İçi Öğretmen Davranışları Ölçeği" (SÖDÖ) kullanılmıştır (1). Ölçek Likert tipi beşli derecelendirilmiş 27 maddeden oluşmaktadır. (her

TUNCEL, S.D., “Sınıf İçi Öğretmen Davranışlarının Beden Eğitimi ve Diğer Branş Öğretmenleri Açısından Karşılaştırılması”

zaman =5, hiçbir zaman =1) Ölçekteki maddelerin tamamı olumlu maddelerdir Ölçekten alınacak en düşük puan 27, en yüksek puan 135'dir. Ölçekten alınan yüksek puan, öğrenci merkezli öğretmen davranışlarının sıklıkla gösterildiğini ifade etmektedir. Ölçeğin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .904, bu çalışma için hesaplanan güvenilirlik katsayısı ise .914'dür. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, cinsiyet, ve öğrenim durumu ve branş değişkenlerine ilişkin analizlerde ise bağımsız gruplar için t-testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Öğretmenlerin SÖDÖ puanlarına ait betimsel istatistikler incelendiğinde, öğretmenlerin ölçekten aldıkları en düşük puanın 88, en yüksek puanın ise 135 olduğu görülmüştür. Ölçekten alınan puanların ortalaması 111.83, ortancası 112, çarpıklık katsayısı 0.165, basıklık katsayısı 0.668'dir. Çarpıklık ve basıklık katsayıları 1'den küçük, sıfıra yakın; ortanca ve ortalama değerlerinin de birbirine yakın olması nedeniyle ölçekten alınan puanların normal dağıldığı söylenebilir.

Öğretmenlerin sınıf içi öğretmen davranışlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf İçi Öğretmen Davranışlarına İlişkin Ortalama Ve Standart Sapma Puanları

Davranışlar	\bar{X}	S
1. Öğrencilerime geçme notu verirken, onların dönem boyunca sergiledikleri tüm etkinlik ve performansları dikkate alırım.	4.71	.51
2. Öğrencilerimin tartışma sırasında doğru ya da yanlış tüm fikirlerini ortaya koymalarını sağlarım.	4.50	.82
3. Ders anlatırken, çelişkili ve tartışmalı konular üzerinde öğrencilerimin düşüncelerini açıkça belirtmelerine izin veririm.	4.49	.56
4. Ders işleme yöntemini seçerken, öğrencilerimin özelliklerini dikkate alırım.	4.34	.61
5. Öğrencilerimi, kendi öğrenme hızlarına ve özelliklerine göre değerlendiririm.	4.34	.72
6. Öğrencilerimin konu ile ilgili farklı kaynaklara ulaşmalarını sağlarım.	4.32	.63
7. Öğrencilerimi yanlış anladıkları konularda, yanlışlarını görebilmeleri için sorular sorarak, yönlendiririm.	4.26	.66
8. İşlenecek konuların süresini belirlerken öğrencilerimin öğrenme hızlarını dikkate alırım.	4.26	.64
9. Öğrencilerimi, özgün projeler hazırlamaları için desteklerim.	4.25	.70
10. Derslerimde gerçek hayatı yansıtan, çeşitli görsel öğelerden yararlanırım.	4.20	.76
11. Öğrencilerimi konuyu farklı açılardan incelemeleri için yönlendiririm.	4.20	.68
12. Öğrencilerimi kendi öğrenme stilleri doğrultusunda çalışmalarını için desteklerim.	4.19	.76
13. Ders sırasında seçilecek materyalin seçiminde, öğrencilerimin özelliklerini ve yaşantı alanını dikkate alırım.	4.19	.67
14. Öğrencilerime grup çalışmaları yapmaları için olanak tanırım.	4.17	.83
15. Konu ile ilgili kendi fikirlerimi açıklamadan önce, öğrencilerimin fikirlerini alırım.	4.16	.80
16. Öğrencilerimi yönlendirirken, onları cesaretlendirecek yeni bildirimler kullanırım.	4.16	.68
17. Keşfederek öğrenebilmeleri için öğrencilerimi yönlendiririm.	4.14	.58
18. Öğrencilerimden, yaptıkları araştırmalardan yola çıkarak, kendi yorumlarını oluşturmalarını beklerim.	4.14	.82
19. Öğrencilerimin etkileşimlerini arttırmak için çeşitli yöntemler (grup-küme-işbirlikli-vb) kullanırım.	4.11	.84
20. Öğrencilerimin birlikte düşünmelerini sağlayacak etkinlikler (tartışma, beyin fırtınası vb.) düzenlerim.	4.08	.71
21. Öğrencilerimin rahat etkileşimde bulunmalarına olanak sağlayacak şekilde sınıf ortamını düzenlerim.	4.05	.86
22. Öğrencilerimin, kendilerini ve arkadaşlarını değerlendirmelerine izin veririm.	4.05	.77
23. Öğrencilerimin kişiler arası iletişim becerilerini arttırmak için çeşitli yöntemlere başvururum.	4.04	.72
24. Öğrencilerimin öğrenme yöntemlerini kendilerinin belirlemelerine izin veririm.	3.86	.83
25. Öğrencilerime grup çalışmalarında farklı bakış açılarına görebilmeleri için, değişik roller veririm.	3.85	.87
26. Değerlendirmenin nasıl yapılacağına, öğrencilerimle birlikte karar veririm.	3.47	.99
27. Her öğrenci için, öğrenci etkinliklerini içeren ayrı bir dosya tutarım.	3.13	1.33
(Ortalamalar Toplamı) (Madde Sayısı)	$\sum \bar{X}$ (111.9107) 27	= 4.14

Tablo 2’de görüldüğü üzere, öğretmenlerin kendi algılarına göre 27 maddeye verdikleri cevapların ortalaması (\bar{x} = 4.14) yüksektir. Bu bulgu öğretmenlerin sınıf içinde öğrenci merkezli davranışları genellikle sergiledikleri şeklinde yorumlanabilir. Öğretmenlerin sıklıkla sergiledikleri öğrenci merkezli davranışlar arasında “Öğrencilerime geçme notu verirken, onların dönem boyunca sergiledikleri tüm etkinlik ve performansları dikkate alırım (\bar{x} = 4.71)”, Öğrencilerimin tartışma sırasında doğru ya da yanlış tüm fikirlerini ortaya koymalarını sağlarım (\bar{x} =4.50)”, “Ders anlatırken, çelişkili ve tartışmalı konular üzerinde öğrencilerimin düşüncelerini açıkça belirtmelerine izin veririm (\bar{x} = 4.49)” ve “Öğrencilerimi, kendi öğrenme hızlarına ve özelliklerine göre değerlendiririm (\bar{x} = 4.34)” davranışlarının bulunduğu belirlenmiştir.

Öğretmenlerin SÖDÖ puanlarının cinsiyet, öğrenim düzeyi ve branş değişkenlerine ilişkin ortalama ve standart sapmaları Tablo 3’de, t-test sonuçları ise Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 3. SÖDÖ Puanlarının Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Branş Değişkenlerine İlişkin Ortalama ve Standart Sapmaları

Değişkenler	Değişkenler	n	\bar{x}	S
Cinsiyet	Kadın	42	114.61	10.25
	Erkek	25	107.16	12.56
	Toplam	67		
Öğrenim Durumu	Lisans	49	113.08	12.08
	Y.Lisans	18	108.44	9.94
	Toplam	67		
Branş	Beden Eğitimi	12	112.6	9.16
	Diğer	55	111.6	12.20
	Toplam	67		

Tablo 3’de görüldüğü üzere kadın öğretmenlerin görüşlerinin ortalamaları (\bar{x} =114.61) erkek öğretmenlerden (\bar{x} =107.61) yüksektir, öğretmenlerin çoğunluğu lisans mezunu (n=49) ve 9 yıl ve üzeri (n=63) deneyime sahiptirler.

Tablo 4. SÖDÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine İlişkin T-Test Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{x}	S	Sd	t	p
Kadın	42	114.61	10.25	65	2.64	0.01
Erkek	25	107.16	12.56			

P<.05

Tablo 4’de görüldüğü üzere sınıf içi öğretmen davranışları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [t (65)=2.64 p<.05]. Kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre sınıf içinde daha fazla öğrenci merkezli davranış sergilemektedirler. Sınıf içi öğretmen davranışları beden eğitimi ve diğer branş öğretmenleri karşılaştırıldığında [t(65) =0.778, p>.05] ve öğrenim durumuna [t(65)=1.455, p>.05] göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonucunda öğretmenlerin sınıf içinde tüm davranışlar içerisinde “Öğrencilerimin öğrenme yöntemlerini kendilerinin belirlemelerine izin veririm”, “Öğrencilerime grup çalışmalarında farklı bakış açılarını görebilmeleri için, değişik roller veririm” ve “Her öğrenci için, öğrenci etkinliklerini içeren ayrı bir dosya tutarım” davranışları dışındaki tüm davranışların “**genellikle**” sergilediği, bu üç davranışı ise “**bazen**” sergilediği ortaya çıkmıştır. Genellikle sergilenen davranışlar arasında ilk sıralarda yer alanlar: “Öğrencilerime geçme notu verirken, onların dönem boyunca sergiledikleri tüm etkinlik ve performansları dikkate alırım”, “Öğrencilerimin tartışma sırasında doğru ya da yanlış tüm fikirlerini ortaya koymalarını sağlarım”, “Ders anlatırken, çelişkili ve tartışmalı konular üzerinde öğrencilerimin düşüncelerini açıkça belirtmelerine izin veririm” ve “Öğrencilerimi, kendi öğrenme hızlarına ve özelliklerine göre değerlendiririm” davranışlarıdır. Öğrenci merkezli öğretim anlayışını temel alan yeni öğretim programına kısa bir süre önce geçildiği dikkate alındığında bu çalışmada çıkan sonuçlar olumludur. Nitekim, konu ile ilgili yapılan çalışmalarda öğretmenler, öğrencileri öğrenmenin merkezine koymak ve onlara öğrenme sürecinde daha etkili roller verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır (5, 6, 7) . Bununla birlikte yapılan bazı çalışmalarda ise, öğretmenlerin yeni programa uyum sağlayarak öğrenci merkezli ders etkinlikleri oluşturmada ve işlemekte zorlandıklarını ortaya konmuştur (8, 9, 10, 11).

Değişkenler açısından bakıldığında, sınıf içi öğretmen davranışları öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak cinsiyet değişkeni dikkate alındığında, kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre sınıf içinde

daha fazla öğrenci merkezli davranış sergilemektedirler. Bu sonuç diğer araştırma sonuçları ile de tutarlılık göstermektedir. Singer (1996) ve Büyüköztürk ve ark (2004) tarafından yapılan çalışmalarda, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha fazla öğrenci merkezli davranışlara sahip oldukları bulunmuştur (9, 1) Nitekim, Dunkin (1987) ile Good ve ark (1973) tarafından yapılan çalışmalarda erkek öğretmenlerin sınıf içinde daha otoriter davranış gösterme eğiliminde oldukları ve öğretmen merkezli öğrenme yöntemini tercih ettikleri belirtilmiştir (3). Beden eğitimi öğretmenlerin sınıf yönetiminin öğretmen davranışı boyutuna ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada da genel olarak öğretmen davranışlarının öğrenci merkezli sınıf yönetim anlayışını yansıtan davranışlar ile benzerlik gösterdiği saptanmıştır (12).

Yapılan çalışmalarda öğrenci merkezli öğretim uygulamalarının, öğrenmede kalıcılığı, geleneksel anlayıştan daha fazla sağladığı ve öğrenci başarısını daha olumlu yönde etkilediği bulunmuştur (13, 14, 15, 16). Bu nedenle öğretmenlerin zamanla eksiklerini tamamlayarak, yeni programın gereklilikleri doğrultusunda derslerini yürütmeleri beklenmektedir. Bununla birlikte öğretmenliğe yeni başlayacak aday öğretmenlerin fakültelerdeki eğitimlerinin de yeni program dikkate alınarak (örneğin, öğretmen adayların, öğrenciliklerinde de öğrenci merkezli öğretim anlayışlarıyla eğitimlerini tamamlamaları, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması okullarının belirlenirken yeni programı çok iyi uygulayan okul ve öğretmenlerin seçilmesi vb.) sürdürülmesi programın amaçlarına ulaşması bakımından son derece önemlidir.

Bu çalışmada sınıf içi öğretmen davranışları öğretmenlerin kendi algılarına göre belirlenmeye çalışılmıştır. Diğer bir deyişle, öğretmenler davranışlarına ilişkin kendi değerlendirmelerini yapmışlardır. Yapılması planlanan diğer araştırmalarda daha ayrıntılı sonuçlar almak ve karşılaştırma yapmak amacıyla, ölçek öğrencilerin öğretmenlerinin davranışlarını değerlendirebilecekleri şekilde düzenlenebilir ve öğrencilere de uygulanabilir. Söz konusu çalışmada öğretmenlerin tamamına yakınının 9 yıl ve üzeri öğretmenlik deneyimine sahip olmasından dolayı deneyim değişkenine ilişkin karşılaştırma yapılamamıştır, bu nedenle çalışma grubunun sayısı yükseltilerek yeni çalışmalar planlanabilir.

KAYNAKLAR

1. Büyüköztürk, Ş., Kılıç, E., Karadeniz, Ş., Karataş, S., “Sınıf içi öğretmen davranışları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik analizi”, Eğitim Yönetimi, 10 (38) s. 212-229, 2004.
2. MEB EARGED Öğrenci merkezli eğitim uygulama modeli, MEB Yayınları, Ankara, 2003.
3. Selley, N., The Art of Constructivist Teaching in The Primary School, David Fulton Publishers, London, 1999.
4. Brooks G. and Boroks M G. “The courage to be constructivist”, Educational Leadership, (11), pp. 18-24, 1999.
5. Can, N., “Öğretmenlerin geliştirilmesi ve etkili öğretmen davranışları”.Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 16 (1), s.103-119, 2004.
6. Terzi, A. R., “Sınıf Yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları”, Milli Eğitim Dergisi, Güz, s. 155-156, 2002.
7. Demirtaş, H., “Sınıfcı öğretmen davranışları”, Öğretmen Dünyası, 238, s. 32-35, 1999.
8. Acat, B. M., Yapılandırmacı Felsefe ve Yeni Müfredat Programına Etkileri, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Denizli, 2004.
9. Singer, E., “Espoused teaching paradigms of college faculty”, Research in Higher Education, 37(6), pp. 656-679, 1996.
10. Özdaş, A. “Yeni ilköğretim matematik dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi”, Erciyes Üniversitesi, Yeni ilköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, s.239-255, Kayseri, 2005.
11. Demirci, A., “Sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim programına ilişkin görüşlerinin incelenmesi”, Milli Eğitim Dergisi, (178), s. 105-120, 2008.
12. Güven, B., Demirhan G., “Beden eğitimi öğretmenlerinin sınıf yönetiminin öğretmen davranışı boyutuna ilişkin görüşleri”, H.Ü. Spor Bilimleri Dergisi, 17(4), s.158-172, 2006.
13. Gatlin, L.S., “The effects .of pedagogy informed by constructivism: A comparison of student achievement across constructivist and traditional classroom enviroments”, University of New Orleans, Dissertation Abstracts International , 62, 1998.
14. Kim, J. S., “The effects of Constructivist teaching approach on students academic achievement, self concept and learning strategies”, Asia Pasijic Education Review, 6 (1), pp. 7-19, 2005.
15. Çınar, O., Teyfur, E., Teyfur, M.. “İlköğretim okulu öğretmen ve yöneticilerinin yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ve programı hakkındaki görüşleri”, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(7), s. 47-64, 2006.
16. Temiz, N., İlköğretim 4. sınıf matematik dersi yeni öğretim programının yansımaları. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Denizli, 2004.